

ANXIOLYTIKA OG NEUROLEPTIKA

(Per Plenge)

OPGAVER TIL ANXIOLYTIKA OG NEUROLEPTIKA

1.

SYGEHISTORIE:

Patienten er en 23 årig mand der tvangsindlægges på gule papirer p.g.a. psykotisk tilstand. Af lægeerklæringen fremgår det at patienten har udvist en afvigende adfærd i boligblokken hvor han bor. Han har råb og skreget om natten. Han har virket truende overfor andre beboere og givet udtryk for at være forfulgt. I modtagelsen på den psykiatriske afdeling giver patienten udtryk for at være forfulgt og han er hørelsesshallucineret. Han virker angst og urolig.

Han har ikke tidligere været i kontakt med det psykiatriske behandlingssystem.

Spørgsmål 1: Hvilke behandlingsmæssige overvejelser giver tilstanden anledning til og hvilke farmakologiske behandlinger kunne iværksættes?

Sygehistorie fortsat:

Familien kan oplyse at patienten begyndte at ændre sig kort efter studentereksamen for 4 år siden. Han interesserede sig mindre og mindre for sine kammerater og opholdt sig meget i sin lejlighed. For ca. 2 år siden begyndte han ind imellem at sige mærkelige ting, som familien ikke kunne forstå. Han isolerede sig i tiltagende grad og man havde kun sjældent kontakt med ham, og når man havde, gav han udtryk for at han blev forfulgt. Familien havde forsøgt at få patienten til læge, men dette havde patienten modsat sig. Familien mente ikke at der forelå misbrug af alkohol, medicin eller stoffer, men man vidste det ikke, da man kun havde haft meget sparsom kontakt med patienten indenfor de sidste 2 år.

På afdelingen fortalte patienten at det drejede sig om noget med forsvaret og væsener fra det ydre rum. Han stod i telepatisk forbindelse med væsener fra det ydre rum. Disse mente han sendte UFO'er ud for at holde øje med ham. Patienten havde adskillige gange kontaktet politiet og forsvaret for at få dem til at jage forfølgere bort. Han bekræftede at han kunne høre at væsenerne fra det ydre rum talte til ham.

Diagnostisk konkluderes det efter 5 dages indlæggelse at det drejer sig om paranoid skizofreni.

Spørgsmål 2: Hvilken behandling vil du påbegynde overfor denne patient?

Sygehistorie fortsat :

På den behandling, der vælges, bliver patienten noget sløv og er desuden præget af extrapyramidale (motoriske) bivirkninger. Patientens aktive psykotiske tilstand er endvidere afløst af mere negative symptomer, så som apati, affektaffladning, initiativløshed og mangelfuld personlig pleje.

Spørgsmål 3: Giver denne tilstand anledning til ændringer i behandlingen?

Sygehistorie fortsat:

I den efterfølgende periode genindlægges og udskrives patienten hyppigt. Dette kan oftest relateres til manglende medicinindtagelse.

Spørgsmål 4: Giver denne tilstand anledning til ændringer i behandlingen?

Sygehistorie fortsat:

I hele dette sygdomsforløb er der risiko for bivirkninger.

Spørgsmål 5: Diskuter de bivirkninger, der vil være mest sandsynlige i de forskellige faser, samt hvilke muligheder, der findes for at reducere bivirkningerne.

2.

En 20-årig kvinde skal bære handsker eller bruge papirlommetørklæder hver gang hun skal røre ved ting som f.eks. sko og overtøj samt dørhåndtag og møbler udenfor sit eget hjem. Hvis hun kommer til at røre sådanne ting med sine bare hænder eller strejfe dem med sit tøj føler hun sig snavset og oplever en uspecifik ubehagsfølelse, der kun kan bekæmpes med intensiv vask af hænder og eventuelt krop, samt vask af det "forurenede" tøj. På grund af denne adfærd kan hun ikke have et arbejde. Ligesom hun næsten ikke har et socialt liv.

Spørgsmål: Hvilke behandlingsmuligheder kan man tilbyde denne kvinde.

3.

En forretningsmand har pga. vanskelige konjunkturer i nogen tid haft økonomiske problemer i sit firma. Han er nervøs og plages af søvnbesvær og svingende humør. Hans kone overtaler ham til at opsøge sin læge, for at få nogle råd.

Spørgsmål: Hvilke behandlingsmuligheder kan lægen foreslå?

4.

En 38-årig kvinde har i mange år været nervøs og utryk, specielt ved nye situationer, men har aldrig modtaget behandling herfor. En ændring i hendes livssituation forværrer hendes angst, der nu er konstant og nærmer sig det uudholdelige. Hun opsøger sin læge for om muligt at få noget medicin mod sin angst.

Spørgsmål: Nævn hvilke farmaka, der kan komme på tale, hvilke virkninger og bivirkninger der er ved anvendelse af denne medicin, samt hvor længe sådan en behandling bør strække sig.

5.

En yngre kvinde, der har en velfungerende tilværelse, gribes uden forvarsel af et panisk angstanfald under indkøb af dagligvarer. Angstanfaldet fortager sig, men nogle dage senere gentager det sig i en anden normal situation. Efter endnu et par angstanfald opsøger hun sin læge, for at få hjælp.

Spørgsmål: Hvilke behandlingsmuligheder af hendes angstanfald har man, og hvor længe kan sådan en behandling udstrækkes.

6.

Diskuter den mulige anvendelse af β -adrenerge antagonist (β -blokkere) ved angstanfald.